

הנדון:

החתולים החליטו שלא לגנוב עוד בשר מהמיטבח

סותר ההושפנה

בציבור רגשות של כוז ותיעוב. כיום מופנים רגשות אלה כלפי ח'כים מסדר ימים, כלפי הכנסת, כלפי הדמוקרטיה הישראלית כולה.

עכשיו קיבלה ועדת הכנסת הצעה האמורה לאסור עסקים מסוג זה על הח'כים, החל בכנסת הבאה. זה מצחיק.

אפשר לכנס מועצה של חתולים ולקבל החלטה להגביל לא יגנוב בשר מן המיטבח. השאלה היא: מה תהיה התוצאה המעשית?

יש רוגמא. לפני 18 שנים החליטה הכנסת למי מקופת-המדריגה את מערכת-הבחירות של המיפלגות. כדי לשים קץ לשחיתות שהיתה כרוכה במימון המיפלגות עלידי אינטרסנטים. כפי שמוכיחה פרשת-בלס, היתה התוצאה שהמימון הממלכתי נוסף על השחיתות הקודמת, שגרלה ותפחה.

עכשיו יש לנו שחיתות כפולה.

י שרוצה לסכל את ביצוע ההחלטה, יכול להודק לכל התירוצים השגורים.

ראשית: המשכורת של הח'כים אינה מספיקה כדי למשוך לכנסת כוחות מעולים.

זה נכון. יש לשלם לח'כים משכורת כפולה ומשולשת. אין המדינה יכולה להרשות לעצמה ח'כים זולים. את המשכורת יש להצמיד למאמץ, כך שהמשכורת הגבוהה תשולם רק למי שמשיקיע את כל מאמציו בעבודה הפרלמנטרית.

זאת בתנאי: שאסור יהיה לח'כים לקבל הכנסה אחרת מכל מקור שהוא. בכל תירוץ שהוא.

שנית: הכהונה בכנסת היא זמנית. הח'כ יכול לאבד את מושבו בכנסת אחרי ארבע או שמונה שנים.

זה נכון. אך מי שרוצה לקבל על עצמו שליחות זו ולהיות שכיר של עמי-ישראל, צריך לקחת זאת בחשבון. הקריירה האישית שלו מחוץ לכנסת תיפסק לומך-מה. בתום הכהונה יצטרך להתכונן מחדש במיקצועו.

האם זה ירתיע את הח'כים?

אני מעז להינבא כי גם אז לא יחסרו מועמדים מוכשרים לתפקיד הח'כים. די בשאיפה האידיאליסטית ו/או בתאוות-השליטון וביצירה-הפירסום כדי להביא מועמדים למכביר לתחרות ארבע-שנתי תית'ו.

שלישית: כולם עושים זאת. כך זה מקובל בי עולם.

בארצות-הברית, למשל, מותר לנבחר לקבל שכר-סופרים ושכר-הרצאות מן הצד, נסכומים מוגבלים וקטנים למדי.

מי שנתפס ברובלות-השפעה (המורשג הוא אמריקאי) ענש קשות, והקריריה שלו מגיעה אל סופה.

ואפילו היה זה מקובל, שם, איננו יכולים ללמוד משום ארץ אחרת. ישראל היא מדינה מירחרת. בעיות מיוחדות. הדמוקרטיה שלנו היא צמח עדין, ללא שורשים עמוקים, וקל מאוד להרוג אותה.

פרלמנט המעלה צחנה לא יחזיק מעמד.

בסדר הוא לצפות שחבריה-הכנסת ישנו עצמם את המצב, המאפשר להם להיות תוך שנים מעטות בלי ארגונוס יפת ושות'.

אם רוצים לחסל את התופעה, צריכים להנהיג את כל התרופות ביחד: איסור כל העיסוקים הצדדיים של הח'כים, הקמת בתי-דין לעבריינים פרלמנטריים בלי צורך בגוהל של הסרת החסינות, הצהרות-הזון של הח'כים בהיכנסם לכנסת, וחידושן מדי שנה.

ובאמצעי יעיל יחיד לבקרה: בחירה אישית של רוב הח'כים במיסגרת שירטת-בחירות, שתשמור על היחסות הרמוקרטית תוך מתן הזדמנות לציבור לקבל מי יהיו הח'כים.

אם הוא חבר בוועדה חשובה — ובעיקר בוועדת-הכספים — הוא יכול לעזור לשר מסר יים, למנכ"ל ופקידיו. הוא יכול לקדם את ענייניהם בוועדה, או להפריע להם מאוד. לשר ולפקידים כראי לשחד אותו.

בשח'כ בזה מטפל בענייני העיסוקים של לקוח, הוא יכול לחולל פלאים. הבירוקרטים יעמדו לפניו דום, השר יקדם את פניו לקוחותיו בחיוך רחב, המזכיר רות אף יאמרו „בבקשה” ו„תודה”.

שכרי-הטירה של הח"כ-היועץ-הפרקליט מדיע לרבות, למאות-אלפים וגם למיליוני דולארים. זה תלוי בעניין.

הכל חוקי. לגיטימי. ולפעמים גם גלוי.

יספרם של חברי השיכנה הזאת בכנסת מגיע לעשרות. כיום זהו חלק נכבד של הית.

את אהוד אולמרט למשל, היכרתי כאשר בא

בעיה מופשטת, במיקצועות אחרים היא מוחשית מאוד. אך השיכנה המעניינת ביותר היא השלישית, והיא המנקרת את העיניים.

ש בכנסת שיכנה שלמה של אנשים, שהגיעו לכנסת כצעירים חסרי-כל בעלי כוונות טובות (טובות מאוד, כפי שמסתבר ברעבר), והנמנים כיום עם המיליונרים של המדינה.

יש שהשיגו את רישיונותיהם לעריכת-דין כשהיו כבר ח'כים, ויש שהגיעו למעמד זה ערב בחירתם. אחרים הפכו „יועצים” למיניהם, מיקצוע יפה ובלתי-מוגדר, שאינו מחייב רשיון.

זהו זן מיוחד. אף אחד מהם אינו ידוע בחוגי המיקצוע שלו כמומחה מבריק במיוחד. אבל הם מוכשרים מאוד. אני שרעסקים נזהרים אליהם, בייחוד למען עסקים מופקקים.

הכנסת ה-11: כולם בעד היושר, ההגנות וטוהר-המידות

וככל שחבריה-הכנסת עולה בדרגה הפוליטית, כן גדלים חוגל-קוחותיו וחשבונותו בכנסת. לכאורה זה מוזר. עליה בסולם הפוליטי מדי יבנת השקעת זמן. מניין לאנשים האלה הומן לט פל בלקוחותיהם, למסור להם חוות-דעת מיישפירות או כלכליות מפולפלות?

יש לתעלומה זו סיתרון ששוט: רוב האנשים האלה אינם מוכרים ידע מישפטי או כלכלי. הם מוכרים סחורה ששמה השפעה.

יש שיש לו בעיה עם השליטנות (ולאיה איש-עסקים עמופת כאלה, במדינה שבה בירר קרטיה מעובשת הורסת כל יזומה בער רה באיבה), כראי לו לפנות אל אחד האדונים האלה.

חבריה-הכנסת יזמין אותה לשיחה בי מיוזנו הח'כים. מוסד זה הוא אחת הרבורסה הגדולות במדינה — לא רק בררסה מיפלגתית-פוליטית, אלא גם בררסה כלכלית.

כשעורך-הדין ח'כ יושב עם לקוחו ליד הרשולחן במיוזנו, חולפים על פניו עמיתים, פקידים בכירים, מנכ"לים ושרים. הח'כ אינו אומר להם רק שלום ומחליף עימם מילים (כדי לעשות רושם על לקוחו) אלא גם עורך את ההיכריות הררר פטית-הפוליטית כמו אמנון גולדנברג, רם כספי, מיכאל פירון, יגאל ארגון ודומיהם, קשה מאוד להשיג פגישה עם שר. זה עניין של התכתבות אינסופית, שיחות עם מזכירות גסות-דוח ועוד ועוד. הח"כ-עורך-הדין עושה זאת תוך רקות. השר עובד על פניו, הוא עוצר אותה ומסדר לו פגישה עם הלקוח.

ככל שהח'כ עולה בדרגת החשיבות, כן עולה ערכו כסודר-השפעה.

זה חדרר לאטי-לאט לתודעה. זה גורם

ה קרה לערי אמוראי? אמוראי הוא אדם צנוע, בלי מרפקים, רחוק מחיי-מותרות ראוותנים. האדם האחרון בכנסת שאפשר היה לנחש כי יסתבך בעסקים מופקקים. בניגוד לאלופי-הפירסומת העצמית השורשים בכנסת, נראה אמוראי תמיד כצעיר המשקיע את כל כוחו בעבודה פרלמנטרית רצינית, בשטח שבה לנצח — הכלכלה.

היו לו בכנסת ירדים רבים, ואף לא אויב אחד.

הנה — מבול של גילויים לא-נעימים. בראשית 1984 עוד חיפש הויד בלס, על פי עדות השמורה עימי, קשר עם אמוראי, שהיה אז בעל תפקיד-המפתח של מרכז סיעת-המערך בור-עדת-הכספים רבת-ההשפעה. כעבור כמה חודשים כבר היה אמוראי „יועץ כלכלי” שכיר של בלס וקיבל ממנו שכר-טירה יפה. הוא ניסה לעזור לבלס להשתלט על בנק-הספנות על-ידי הפעלת השפעתו בבנק ישראל — אותו המוסד שבו התכוון אמוראי לאחראמכן לכהן כנגיד.

לאחר מכן צותה המישטרה לשיחה שלו עם בלס. הוא מופיע בה כמתווך בין בלס ושימיון פרס, ואף מוסר לו כי „הבוס שמע על כל העניין וביקש למסור לך את איחוליו”. הבוס הוא שימיון אחרי עסקי-ראויות של עשרות מיליוני דולארים, ש-גלגלם הוא עומד עתה לדין.

כאשר התנהלה שיחה זו, כבר ביהן אמוראי כסגן-שר-האוצר.

אדם רציני, המבקש להיות נגיד בנק ישראל או שרהאוצר — איך הוא מסתבך בעסקים כאלה?

יש לכך תשובה אחת: אמוראי נגרר לתוך העניין באשמת האווירה השוררת בכנסת, שבה משגשגים המושפתיים, ושבה נראים ההגונים כפרייאים.

וגמא אחרת — לשם האיוון — ניתנה עלידי חברה-הכנסת מהמפלגה היריבה: איש-הליכוד אריאל ויינשטיין.

בניגוד לאמוראי, שהיה „יועץ כלכלי”, ויינשטיין הוא „שמאי”. הוא מבצע עבודות עבור חברות גדולות כמו בנק לאומי.

הם הוא חבר מרכז בוועדת-הכספים של הכנסת.

לפני כמה שנים אמר ויינשטיין בראיון עיתון נאי: „אילו הייתי פותח מישרר לייעוץ כלכלי בתחום זה (משאות מקרקעין), שבו אין לי מתחרים בני חברה-הכנסת, הייתי הופך למיליונר. היו פונים אליי עיריות, קבלנים ויומים. אין ספק שרבים היו סבורים שעובדת היותי חבר-כנסת תקדם את עניינים.”

לא חלפו שנים רבות, וח'כ ויינשטיין אכן השתכנע. הוא סתח מישררר לשמר אתה. המקבל עבודות מידי מוסדות ששנו את החשבון הזה.

הפוליטיקה אינה לעולם ועד, הסביר.

משר לחלק את חברה-הכנסת לשלושה סוגים עיקריים.

הסוג הראשון מורכב מן הפרייירים — אותם החיים ממשכורתם הפרלמנטרית, והמקדישים את כל זמנם לפעילות הציבורית. עמיתיהם מרמים עליהם ובוים להם כסתר-ליכום.

בזה היה, למשל, מנחם בגין. לא יועץ כלכלי, לא עורך-דין (אף שלמד מישפטיים), לא שמאי-קרקעות, וגם יחנן באדר, שהיה עורך-דין פלילי מזהיר במליון, וגם משה ברעם, ועוד. שמות מן העבר.

הסוג השני מורכב מח'כים, שכבר היו בעלי-מיקצועות מצליחים לפני היבחרם לכנסת. רפאל איתן, למשל, המוכר כשמו שמרית שלו (ושל ערכים שכנים), או אריאל שרון, שהתווה שלו נמסרה רשמית לאיוושה נאמנות שקופה. או עורך-הדין חיים צרוק בשעתו, ודויד ליבאי כיום.

לגבי אלה מתעוררת בעיה של ניגוד-אינטרסים. במיקצועות מסויימים זהו

מאת אודי אבנרי